

Script Belcampo-verhaal 'Bevalling in een veenhut in de Kop van Overijssel'

(Gemaakt door Allard van Lenthe, mei 2004)

Verteller: een arts.

Duur: 25 minuten

Publiek: literaire of historische verenigingen, bibliotheektheaters, huiskamertheater en literaire cafe's.

Het verhaal:

Een waarnemend huisarts in de Kop van Overijssel wordt midden in de nacht naar een afgelegen veenhut in een moerasgebied geroepen. Hij brengt daar niet één, maar twee kinderen ter wereld.

De oorspronkelijke titel van het verhaal is 'Bladzijde uit het dagboek van een waarnemend huisarts'.

Het toneelbeeld:

Een leeg podium met een stoel en aan de zijkant een staande kapstok met een jas, laarzen, hoed en dokterstas. Attributen: een stallantaarn

Script

(Trekt z'n laarzen aan, zet z'n hoed op, pakt z'n dokterstas, vertrekt)

Midden in de nacht moet ik erop uit voor een bevalling in het veen.

De aanstaande vader komt mij halen

't za wagaauw buurn!' zegt hij.

Hij loopt voor mij uit met een stallantaarn. Hier het dijkje op, daar door een droge sloot.

Het is pikdonker. Een mooie sterrenhemel, maar verder? Waar zie ik die stallantaarn? Oh daar!

De grond veert onder mijn voeten.

Gottegod, dat hier mensen wonen?!

Wat moeten we wanneer die vrouw naar het ziekenhuis moet?

Dragen tussen ons in op een zelfgemaakte hangmat als in't oerwoud?

(Zet stallantaarn neer)

Zijn we er? Is dit het?

Het huis komt niet hoger dan m'n knie, ik loop tegen een hellend dak en een kachelpijp op. Het huis zit in de grond.

De man wijst zwijgend de ingang aan en langs een trapje van stokken daal ik af in de menselijke molshoop.

Ik wordt ontvangen door een vrouw met ordeloos haar. Ze licht me bij naar een zacht gekreun in de hoek.

Daar licht de barende. Op de grond in een bed van stro en lappen.
Ze lijkt sprekend op de vrouw die me binnen liet: het zijn zussen.

Ik kijk het vertrek rond en zie een kacheltje met een pan heet water.
Er is iets voorbereid.

(Zet de dokterstas neer, doet z'n jas uit en z'n hoed af en gaat op de
hurken zitten)

Ik wacht tot de wee over is.

'Hoe gaat het moeder? ...Is het de eerste keer?'

Haar zuster lacht.

'Kiek hier es dokter!' Ze houdt een lap jutte opzij.

Ik zie vier slapende kinderen naast elkaar.

Ik heb er geen aandacht voor, ik moet de barende moeder helpen.

Ik moet op de knieën om haar te helpen en na een half uur puffen en
duwen ligt het kindje te schreeuwen en te spartelen tussen de benen
van de moeder.

Terwijl ik het schoon wrijf met watten, staat de zuster klaar om mij
het kindje uit handen te nemen, het voorzichtig in luiers te wikkelen
en het daarna innig tegen zich aan te houden.

Het kindje moet gewogen worden.

Dat doe ik. Wat is het? Vijf pond.

Op mijn vraag hoeveel ze er zelf thuis heeft, zegt ze: 'Ik bin non wal
twalef joar etrouwd mer der hef ter nog nooit ene bie mie aneklopt!'
'Het kind moet goed warm blijven', zeg ik.

De zuster wiegt het kind heen en weer en legt het dan neer bij de
kraamvrouw.

Die schikt wat op voor het nieuwe kleintje.

Dan komt er een nieuwe wee.

Ik sla het dek open en luister met mijn houten toeter de buik af.

'We zijn er nog niet moeder,' zeg ik, 'er zit er nog één in!'

Ik zie dat de ogen van de barende door de plaggehut gaan. Ze huilt,
ze is blij, maar de zorg neemt de overhand.

De zuster komt naar het kraambed, wijst lijnrecht naar het kind in de
buik en zegt triomfantelijk: 'Dan is dissen van mie!'

Ze zet haar armen in de zij en staat in afwachting van het antwoord,

Tussen de weeën door moet nu de moeder kiezen.

Het gaat diep en het duurt lang. Dan zegt ze: 'Dat mu tees met Wilm
ouwerleg wodn!'

Zonder nog een verder woord af te wachten, loopt de zuster naar de deur en klimt naar buiten.

'Willem! Willem!' hoor ik roepen. Daarna begint er een voor ons onverstaanbaar gesprek.

Even later komt ze weer afgedaald. "t Is um wa' good!" zegt ze.

'Dan is't mie ook wa good.' zegt de barende.

Alle aandacht gaat nu naar de tweede bevalling.

Ook de aandacht van de zuster. Geen kraamverzorgster heeft ooit zo scherp op mijn bewegingen gelet als deze veenmol.

Tussendoor zegt ze ineens: 'Mer dokter, hoo mut tat non met 't angeeuwn?'

'Ja dat weet ik ook niet!'

Zij wel, zij zegt: 'Ie keunt er vannacht bie mie toch ook wal ene haald hem! Wie woont ook deep in 't venne, daor weet gin meenske van of!'

Ook de tweede geboorte gaat voorspoedig.

Wanneer de navelstreng door is, grist de zuster de baby uit mijn handen. Ze danst ermee door de veenhut.

Opeens reikt ze de baby over naar mij. 'Dokter hef em nog neet ewoong!'

Ik weeg hem, hij weegt vijf en een half pond.

'Viev'en n" álf! Kom hier mien viev' en n álverd!' juicht ze.

Maar ineens houdt ze op. Ze kijkt schichtig in de richting van het kraambed.

In het kraambed verheft de moeder zich en zegt met een stem als van een Griekse wraakgodin: 'Vief en un half? Dan is den van mie!'

De zuster voelt het onontkoombare en geeft gedwee haar vijf en een halfponder over.

En de moeder geeft de lichtere ervoor terug.

Ik ga in het donker achter de vader door het moeras terug naar de bewoonde wereld en naar de huisartsenpraktijk.

De volgende dag heb ik op het gemeentehuis aangifte gedaan van de geboortes van twee neefjes ver in het veen.

Het is een misdrijf, maar ik doe het in de geest van Jahwe en iedereen is er blij mee.